

ESKE

Ermittlung **schulsprachlicher Kompetenzen** in der **Erstsprache**

DEUTSCH

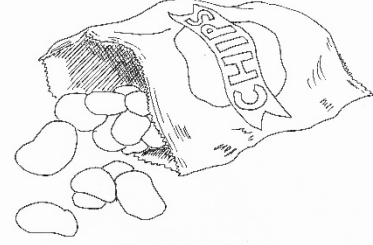
Aufgabenset 7 bis 9 Jahre Schulerfahrung

Çalışmalar

1. Metni sonuna kadar okuyunuz ve soruları yanıtlayınız.

Patetes Cipsi

Patetes cipsi, incecik dilimlenip kızartılmış patetestir ve 19. yüzyılın en çok tartışılan buluşları içindedir. Patetes cipsini ilk kimin bulduğu ve satmaya başladığı hakkında bir çok hikaye vardır ancak bunların hangisinin doğru olduğunu saptamak neredeyse imkansızdır.

Bunların arasında en yaygın olarak bilineni George Crum adlı aşçının hikayesidir. Crum 24 Ağustos 1853 tarihinde yemeğini beğenmeyen bir müşteriyi memnun etmeye çalışır. Patetesleri incecik dilimleyip kızartır ve tuzlar. Sonuçta: Yemekten memnun olmayan bu müşteri artık yemeğini çok beğenir ve memnun kalır.

Gerçi bu hikaye doğru olabilir ama aynı yüzyılda başka aşçıların da buna benzer fikirleri olduğu bilinmektedir. Sadece ABD’de birkaç yemek kitabında buna benzer hikayeler anlatıldığı gibi, İngiltere’de de benzer hikayeler ortaya çıkmıştır.

Patetes cipsi ilk olarak 1890’lı yıllarda yiyecek satan dükkanlarda satılmaya başlandı ancak cips üretiminin ve satışının artması, kızartmayı kolaylaştıran fritözün (kızartma makinesi) 1920’lerin sonlarında icadıyla başladı. Bunu takip eden yüzyılda ise cipsin paketlenme şekli değiştirildi ve böylece cips, Amerika’nın daha uzak mesafelerine kadar dağıtılabilirdi. Avrupa’da ise cipsin ilk olarak dükkanlarda satılmaya başlaması 1950’li yılları buldu.

1. Yazar, bu metni neden yazmıştır? Doğru seçeneği işaretleyiniz.

- Okuyucuya patetes cipsinin tarihçesi hakkında bilgi vermek için.
 Komik bir hikaye ile okuyucuyu eğlendirmek için.
 Okuyucuya patetes cipsinin nasıl yapılacağı hakkında bilgi vermek için.

2. Patetes cipsini kimin icat ettiği biliniyor mu? Doğru seçeneği işaretleyiniz.

- Evet, George Crum buldu.
 Hayır, farklı kişiler icat etmiş olabilir.
 Hayır, ama nerede icat edildiği biliniyor.

3. Yaklaşık olarak patetes cipsinin ne zaman icat edildiği biliyor.

Doğru
Yanlış

4. Patetes cipsi ilk önce Avrupa’da satışa çıkarıldı.

Doğru
Yanlış

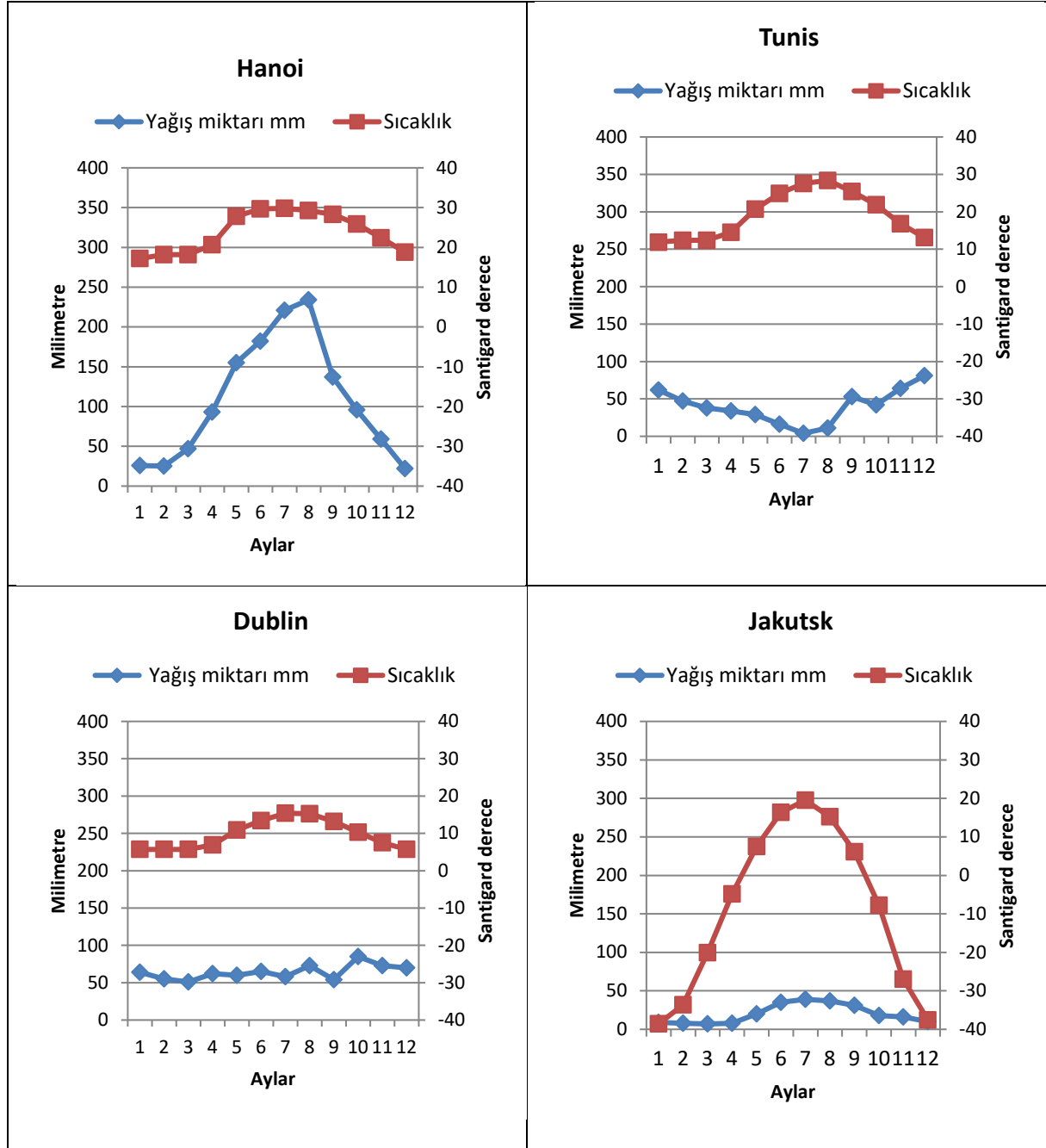
5. 20. yüzyılda insanların daha fazla patetes cipsi yemelerinin çeşitli nedenleri vardır.

Doğru
Yanlış

2. Aşağıda kısa bir metin ve 4 farklı şehrin hava sıcaklığını, yağış durumunu gösteren diyagram verilmiştir. Metni okuyunuz ve diyagrama bakarak sözel olarak kısaca ne anladığınızı açıklayınız.

Hava Sıcaklığı ve Yağış

Yaz mevsiminde bazı yerlerde çok yağmur yağmakta ve bazı yerlerde ise nerdeyse hiç yağmamaktadır. Sadece bir kaç ülkede hava sıcaklığı yıl boyunca aynı kalmaktadır. Diğer ülkelerde ise İsviçre'de olduğu gibi yaz mevsimi ve kış mevsimi arasında büyük değişiklikler vardır. Aşağıda verilen dört diyagram farklı kıtalardaki şehirlerin hava durumlarını göstermektedir. Hanoi, Vietnam'da, başkent Tunus, Tunus'ta, Dublin, İrlanda'da, Jakutsk ise Rusya'nın ortasında bulunmaktadır.

Şekil 1. Yukarıda verilen İklim diyagramında hava sıcaklığı ve yere düşen yağış miktarları birlikte verilmiştir. Yağış miktarı solda mm ve sağda tarafta hava sıcaklıkları santigrad derece biriminde görülmektedir. Diyagram, ocak ayından aralık ayına kadar olan ortalama hava sıcaklığını ve yere düşen yağmur oranlarını göstermektedir.

3. Metin ile ilgili sorular „Hava Sıcaklığı ve Yağış“ (Çalışma 2)

- A. Yukarıda 2. Sırada verilen metne bağlı kalarak ve diyagrama bakarak, aşağıda şemada verilen bilgilere göre şehirler doğru ise şehirlere çarpı işareti koyunuz.

	Hanoi	Tunis	Dublin	Jakutsk
Yıl boyunca hava sıcaklığı ortalama 5-15 derece arasındır.				
Yazın en az yağış alan ve mayıstan ekim ayına kadar hava sıcaklığı 20 derece ve 20 dereceden fazla sıcak olan şehir.				
Ekim ayından nisan ayına kadar kar yağışı olabilen şehirler.				

- B. 2. Sıradaki Tomsk şehri diyagramına bakınız ve aşağıda verilen ifadeler doğru ise çarpı işareti koyunuz.

Kasım ayında Jakutsk ta hava ...

sıcaklığı 0°C ve yağış miktarı 20 mm'dir.	☐
sıcaklığı -10°C ve yağış miktarı 50 mm'dir.	☐
sıcaklığı hemen hemen 10°C nin altında ve yağış miktarı 60 mm'dir.	☐
sıcaklığı -30°C ve yağış miktarı 15 mm'dir.	☐

- C. 2. Bölümdeki diyagrama göre en çok hangi şehirlerde hava sıcaklığı ve yağış miktarı değişmektedir? Doğru şehirleri yuvarlak içine alınız.

Yere düşen yağış miktarı en çok olan şehirler:

Hanoi	Tunis
Dublin	Jakutsk

Hava sıcaklığı en çok değişen şehirler:

Hanoi	Tunis
Dublin	Jakutsk

4. Aşağıdaki iki okuyucu mektubunu sonuna kadar okuyunuz ve ne anladığınızı kısaca sözel olarak açıklayınız.

1. Okuyucu mektubu

Okul Çocuklarına Süt Yerine Su Verin

Okullarda inek sütü verilmesi doğal değildir. Yeryüzünde başka bir türün sütünü içen tek canlı insandır.

Geniş kapsamlı bilimsel bir araştırma çarşamba günkü gazetede yayınlandı. Bu araştırma, inek sütü hakkında bilenen yaygın görüşleri alt üst ediyor. Bu araştırma, süt tüketiminin yaşam süresini kısalttığını ve kemiklerin kırılma riskini artırdığını ortaya çıkardı.

İnek sütü, ne halk sağlığı ne de doğal çevre için yararlıdır. Bu nedenle çocuklarımızın içecek konusunda daha doğal, sağlıklı ve yararlı alışkanlıklar edinme zamanı gelmiştir: Okul çocuklarına susuzluklarını gidermeleri için su verin.

Herbert Müller

„Vejeteryan Beslen“ Derneği Temsilcisi

2. Okuyucu: Herbert Müller'e Yanıt

Okulda Verilen Öğle Yemeğinde Süt Gereklidir

Herbert Müller, çocukların okulda süt içmelerini istemiyor. Biz ve Birleşmiş Milletler ise bunun tam tersini düşünüyoruz: Okulda bütün çocuklara bedava süt verilmelidir.

Süt, bizim her gün ihtiyacımız olan 22 gıda maddesinin 18'ini içerir ve çocukların okulda yeterince beslendiklerinin garantisidir. Yeni bir araştırmanın gösterdiği gibi gıda kıtlığı yaşanan ülkelerde bir çok çocuk için yemek vaktinde okulda verilen süt, yaşamsal önem taşıyan bir besindir.

İsveç, Kristianstad Üniversitesinin beslenme uzmanı Ulla Rosander üç İsveç okulunda bir araştırma yaptı. Her üç okulda da öğrencilere, aynı öğle yemeği menüsü servis etti ama sadece bir okulda sütü yemek listesine ekledi.

Sonuçlar; çocukların yemekte süt içmelerinin gerekli olduğunu ve özellikle az yiyen veya zaman darlığı nedeniyle yemek yemeye fırsat bulamayan çocuklar için daha önemli olduğunu gösterdi. Çocukların yeterince kalsiyum, B12 vitamini ve magnezyum alabilmeleri için süt içmeleri gerekliydi. Bu nedenle okulda süt tüketimi gereklidir.

Susanne Pfister

İsveç „Çiftçiler Birliği“ Temsilcisi

5. Yukarıdaki 4. bölümde verilen okuyucu mektuplarına göre aşağıdaki ifadelerden doğru olanlarına çarpı işareti yapınız.

- a) Bayan Pfister, süt içmenin çocuklar için neden önemli olduğunu düşünüyor?
- Süt çocukların daha çok yemelerini sağlar.
  - Süt tüketimi yaşamı uzatır.
  - Süt bir çok besin maddesi içerir.
- b) Bay Meier, neden çocukların süt yerine su içmeleri gerektiğini düşünüyor?
- Su, süttten ucuzdur.
  - Su, çevre için daha iyidir.
  - Su, susuzluğu daha iyi giderir.
- c) Okuyucu mektuplarına göre araştırma neyi göstermektedir?
- Süt tüketiminin hem olumlu hem de olumsuz etkileri vardır .
  - Okul öğle yemeği süt olmadan da yeterli besin maddeleri içerir.
  - Süt tüketimi kemikleri güçlendirir.
- d) Bayan Pfister, niçin okuyuculara bu yazıyı yazmıştır?
- O, bay Meier'in neden yanlış düşündüğünü açıklamak istiyor.
  - Suyun çevre için neden iyi olduğunu açıklamak istiyor.
  - Çocukların okulda ihtiyacı olandan az yemelerini istemiyor.
- e) Bay Müller çok süt içenlerin daha kısa yaşayacaklarını ileri sürüyor. Doğru
Yanlış
- f) Bay Müller ve bayan Pfister'in okuyucu mektubu aynı araştırmanın sonuçlarına dayanıyor. Doğru
Yanlış
- g) Bilim adamları, süt tüketiminin etkileri konusunda aynı fikirdeler. Doğru
Yanlış

6. Bölümde verilen metinlerin hangisi size daha inandırıcı geldi? Sözel olarak neden böyle düşündüğünüzü açıklayınız.

7. Aşağıdaki kavramların anlamlarını açıklayan doğru seçeneği işaretleyiniz

a) Etik (Ahlak)...

- Yaptığımız veya yapmadığımız şeylere, diğerlerinin nasıl tepki gösterdiğidir.
- Haklı ve haksız arasındaki kişisel inançlarımızdır.
- Tarihsel bir zaman dilimidir.

b) Dilbilgisi bize neyi açıklar?

- Kelimelerin nasıl söyleneceğini açıklar.
- Bir metnin ne kadar uzunlukta olduğunu bildirir.
- Kelime ve cümle yapılarının nasıl teşkil edileceğini bildirir.

c) Bir hikayede ana karakter kimdir?

- Hikayeyi yazan kişi.
- Hikayedeki en önemli kişi.
- Hikayede adı geçen ilk kişi.

d) Hemfikir olmak nedir?

- Görüş birliği.
- Çoğunluk.
- İzin, mücadele.

8. Aşağıda verilen tabloyu inceleyiniz ve soruları tabloya göre yanıtlayınız.

Nico, 15 yaşındadır ve 9. sınıftadır. Çarşamba öğleden sonra restorantta yardımcı garson olarak çalışmaktadır. Boş zamanlarında da futbol oynamaktadır. Aşağıda haftalık ders çizelgesi ve yaptıkları verilmiştir.

	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma
7.45-9.15	Fran.	İng.	Mat.	Fran.	İng.
9.15-9.45	<i>Teneffüs</i>	<i>Teneffüs</i>	<i>Teneffüs</i>	<i>Teneffüs</i>	<i>Teneffüs</i>
9.45-11.15	Mat.	Coğ.	F. Bil.	F. Bil.	Tar.
11.15-12.00	Mat.	Coğ.	Ed.	Ed.	Ed.
12.00-13.30	<i>Öğle yemeği</i>	<i>Öğle yemeği</i>	<i>Öğle yemeği</i>	<i>Öğle yemeği</i>	<i>Öğle yemeği</i>
13.30-15.00	İng.	Tar.	İng.	Ed.	B. Eği.
15.00-15.30	<i>Teneffüs</i>	<i>Teneffüs</i>		<i>Teneffüs</i>	<i>Teneffüs</i>
15.30-17.00	Ed.	Bed. Eği.		Mat.	Mü.
17.00-18.00			İş- garsonluk		
18.00-19.00			İş- garsonluk		
19.00-20.00	Futbol		İş- garsonluk	Futbol	
20.00-21.00	Futbol		İş- garsonluk	Futbol	
21.00-22.00			İş- garsonluk		

Kısaltmalar

İng.	1. Yabancı Dil (İngilizce)
Fran.	2. Yabancı Dil (Fransızca)
Coğ.	Cografya
Tar.	Tarih
Mat.	Matematik
Mü.	Müzik
F.Bil.	Fen Bilimler(Fiz., Kim., Bio.)
Ed.	Edebiyat
B.Eği.	Beden Eğitimi

Sorular

1. Nico'nun haftada kaç saat matematik dersi vardır?

Cevap: _____

2. Nico'nun hangi dersi haftada sadece bir saattir?

Cevap: _____

3. Nico'nun hangi dersleri hiç bir zaman öğle yemeğinden önce değildir?

Cevap: _____

